

and informative activity. In the process of active cognitive activity perception acquires a purposeful, creative character and supposes compulsory receiving of new information that depends on to what extent a subject preserves an ability to see individual peculiarities in the objects. In most cases generality, sketchiness, rigidity of perception starts to dominate, it is important to specifically teach to percept, because without teaching this process preserves continuity, inaccuracy, and syncretism. In the end of preschool age perception possesses following qualities: objectness, integrity and sensibility. Perception becomes purposeful process, in which violent actions are distinguished – consideration, search – from schematic, undifferentiated it passes to integral purposeful observation. In the process of study preschool children more actively and consciously perceive the picture, link the facts, compare, single out the essence, important; they show the development of ability to interpret pictures with sufficiently complex composition, observe them sequentially and in detail, give correct explanations, if the subject of the picture do not go beyond the scope of their knowledge, life experience. In different stages of child's artistic perception development we find such changes: content, accessible for interpretation and the depth of cognitive insight to it, complexity of composition and aesthetic estimation of perceived.

Keywords: creative perception, perceptive activity, cognitive activity, a subject, objectness, integrity and sensibility of perception, understanding, new information, interpretation of pictures, pre-school age.

Отримано: 24.07.2014

УДК 159.9:796.01

Височіна Надія Леонідівна

АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ПСИХОКОРЕКЦІЇ У СПОРТИВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Височіна Н. Л. АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ПСИХОКОРЕКЦІЇ У СПОРТИВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ. Розглянуто сучасні методи і прийоми психологічної підготовки спортсменів до змагань. Визначено основні напрями психологічного впливу в залежності від специфіки виду спорту. Запропоновано комплекс психологічного впливу на спортсменів з урахуванням особливостей психічних властивостей особистості. Визначено перспективні напрями розвитку психологічної підтримки спортсменів в умовах тренувальної та змагальної діяльності з метою підвищення ефективності її здійснення.

Ключові слова: психокорекція, психічні властивості особистості, спортивна діяльність.

Высочина Н. Л. АНАЛИЗ ПРИМЕНЕНИЯ МЕТОДОВ ПСИХОКОРРЕКЦИИ В СПОРТИВНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ. Рассмотрены современные методы и приёмы психологической подготовки спортсменов к соревнованиям. Определены основные направления психологического воздействия в зависимости от специфики вида спорта. Предложен комплекс психологического воздействия на спортсменов с учётом особенностей психических свойств личности. Определены перспективные направления развития психологической поддержки спортсменов в условиях тренировочной и соревновательной деятельности с целью повышения эффективности её осуществления.

Ключевые слова: психокоррекция, психические свойства личности, спортивная деятельность.

Постановка проблеми. Активне дослідження сучасних психотехнологій та використання їх як засобу стимуляції результативності у спортивній

діяльності обумовлюють пильну увагу, що приділяється пошуку і розробці нових методів психологічної підготовки та психокорекції у спорті.

В даний час стан української психології, і зокрема психології спорту, свідчить про те, що зараз відбувається формування простору психотерапевтичних знань, виникає синтез нових психотерапевтичних технік, більшість з яких прийшли до нас з-за кордону, у поєднанні з національними культурними та науковими традиціями.

Як наслідок з кожним роком роль психології у діяльності спортсменів постійно підвищується, оскільки без спортивного психолога важко уявити собі роботу того чи іншого спортивного клубу, а в особливості національної збірної команди України. Але не всі національні олімпійські збірні з окремих видів спорту мають в штаті психологів, що пов'язано з недостатнім інформаційним забезпеченням керівництва федерацій та відсутністю належного рівня фінансування. Проте потреба у кваліфікованих спеціалістах, а також пошук нових психологічних методів стимуляції спортивних досягнень у галузі спортивної психології є актуальною проблемою.

Необхідність впровадження інноваційних методів психокорекції у спортивній діяльності обумовлює інтенсивний розвиток наукових досліджень у напрямку вивчення психологічних можливостей спортсменів. Активізація процесу знаходження додаткових джерел емоційно-вольового ресурсу та внутрішніх психічних резервів у спортсменів викликана тим, що рівень їх фізичних навантажень, рекордів і функціональних можливостей сьогодні досягає граничних показників. Подальше підвищення рекордних результатів можливо лише за умови впливу зовнішніх факторів: фармакологічної підтримки або психологічного допінгу. У зв'язку з вищезазначеним важливість вирішення цього питання є одним з пріоритетних напрямків сучасної психології спорту.

Враховуючи ситуацію, що склалася сьогодні у спортивній психології та психологічні особливості спортивної діяльності, представляється можливим судити про ефективність застосування психотерапевтичних методів і технологій у процесі підготовки тренерів та спортсменів вищої кваліфікації, а саме: спортивний коучінг, гештальттерапія, тілесно-орієнтована терапія, технології нейролінгвістичного програмування (NLP), психодрама, психоаналіз, групова психотерапія, зокрема тренінг асертивності, управління біллу та інші.

Ефективність впливу більшості методик, що використовуються для здійснення психокорекції у спорті в теперішньому часі досліджена рядом вітчизняних (Горбунов Г. Д., 2006; Ильин Е. П., 2010; Кабаченко Т. С., 2000; Серова Л. К., 2007; Сопов В. Ф., 2010) та зарубіжних (Horn T. S., 2008; Johnson D., 2008) вчених [1, с. 205; 2, с. 124; 3, с. 11; 4, с. 78; 5, с. 49; 6, с. 389; 7, с. 4].

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дослідження виконано відповідно до «Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури і спорту на 2011-2015 рр.» Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту за темою 2.24. «Підвищення ефективності тренувальної та змагальної діяльності кваліфікованих спортсменів дозволеними засобами відновлення та стимуляції працездатності».

Мета роботи: проаналізувати та систематизувати сучасні знання про методи психокорекції особистості спортсмена для підвищення ефективності його змагальної діяльності.

Методи: аналіз спеціальної наукової, психолого-педагогічної та методичної літератури, педагогічне спостереження, аналіз досвіду тренувальної й змагальної діяльності спортсменів високої кваліфікації, членів олімпійської збірної команди України.

У дослідженні приймало участь 620 кваліфікованих спортсменів різних типів рухової активності. Спостереження проводилось протягом п'яти років (з 2008 року).

Дослідження проведені в Науково-дослідному інституті Національного університету фізичного виховання і спорту України на базі лабораторії стимуляції працездатності та адаптаційних реакцій у спорті вищих досягнень.

Виклад основного матеріалу. Для розуміння того, як потрібно здійснювати вибір методів психологічного впливу, необхідно враховувати особливості перебігу спортивної діяльності, специфіку виду спорту, психологічні та індивідуально-типологічні особливості спортсмена. Головними відмінностями психології спортсменів, особливо спортсменів високого рівня майстерності, від інших людей є відсутність інстинкту самозбереження, завищена самооцінка, наявність спортивної агресії або її сублімація та володіння прийомом жорсткої безкомпромісної психологічної атаки, оскільки часто гра відбувається з порушеннями моральних норм, особливо в ігрових видах спорту (футбол, хокей, волейбол, баскетбол та інші), де можливий фізичний контакт з противником, який іноді призводить до травм.

Багаточисельні дослідження психічних властивостей особистості спортсменів, що були проведені нами на базі НДІ НУФВСУ за останні роки, вказують, що прогноз ефективності психотерапії як у тренувальних, так і у змагальних умовах діяльності, особливо корекція передстартових психічних станів, безпосередньо залежить від типу темпераменту, а в особливості від ступеню вираженості факторів інтроверсії-екстраверсії (табл.1.).

Як правило, у спортсменів високого класу, особливо при обстеженні досить великих вибірок, відзначається значуща тенденція до екстраверсії. Однак конкретних причин даного факту поки не виявлено. Тим не менш, є достатня кількість експериментальних даних, що свідчать про домінування екстраверсії у спортсменів різних видів спорту [4, с. 48].

В залежності від специфіки виду спорту висуваються характерні вимоги до вибору методів психологічного впливу на особистість спортсмена. Наприклад, в ігрових видах спорту (футбол, хокей, волейбол, баскетбол, теніс, шахи та ін.) необхідно поєднувати елементи індивідуальної психотерапії з груповою. Оскільки більшість ігрових видів спорту є командними, переважна увага приділяється груповій роботі, наприклад, використовуючи тренінг асертивності.

При роботі з представниками складно-координаційних (фрістайл, спортивна та художня гімнастика, фігурне катання на ковзанах, стрибки у воду та ін.) та циклічних (бігові дисципліни легкої атлетики, плавання, веслування, велоспорт, лижний, ковзанярський спорт та ін.) видів спорту, психотерапія

набуває ряду характерних особливостей. Групова психотерапія дає позитивні результати в умовах корекції кризових ситуацій при недружелюбному, негативному ставленні спортсмена до всіх авторитетів, або при дратівливості, запальності, агресивності. У психотерапевтичній групі конфронтація одного спортсмена може бути швидко і успішно збалансована шляхом підтримки іншими членами групи. Тому на етапі відновлення після змагань (особливо, якщо виступ команди невдалий) більш доречною є групова психотерапія (психодрама, соціодрама, тренінг та ін.).

Таблиця 1

Ефективність впливу психологічних методів корекції з урахуванням типу темпераменту спортсмена

№	Методи психологічного впливу	Холерик	Сангвінік	Флегматик	Меланхолік
1	Саморегуляція	+–	+	+	–
2	Спортивний коучінг	+	+	+–	–
3	Підвищення мотивації	+	+	+	+
4	Медитація	–	+	+	+
5	Гіпноз	+–	+	+	+
6	Аутогенне тренування	+	+	+	+–
7	Арт-терапія	+	+	+	+
8	Психодрама, соціодрама	+–	+	+	+
9	Холодинаміка	+	+	+	–
10	Тілесно-орієнтована терапія	+	+	+	+
11	Дихальні практики	+	+	+	+–
12	Психоаналіз	+	+	+	+
13	Гештальттерапія (ідеомоторне тренування)	+	+	+	+
14	Управління психічними захистами	+	+	+	–
15	Регуляція емоційного стану	+	+	+	+
16	Тренінг асертивності	+	+	+	+
17	Управління біллю	+–	+	+	–
18	Технології нейролінгвістичного програмування (NLP)	+	+	+	+

Примітка: «+» – високий ступень ефективності психологічного впливу;
 «+» – середній ступень ефективності психологічного впливу;
 «–» – низький ступень ефективності психологічного впливу

Особливістю підбору методів психокорекції у єдиноборствах, до яких відносяться всі види боротьби та боксу, є орієнтація на оволодіння спортсменом управлінням психічними захистами, страхами та біллю.

У швидкокісно-силових видах спорту (легкоатлетичні види спорту, метання, спринтерські номери програми в різних видах спорту), як і у багатоборствах (лижне двоєборство, легкоатлетичне десятиборство, сучасне п'ятиборство та інші) першочерговим завданням психолога являється навчити спортсмена саморегуляції емоційного стану, що може бути досягнуто мето-

дами холодинаміки, тілесно-орієнтованої терапії або дихальних практик, оскільки невдалі виступи у змаганнях, травми, перевантаження, конфлікти для представників цього напрямку є найбільш психотравмуючими.

Окремо слід розглянути методи психологічного впливу, які успішно використовуються представниками усіх видів спорту і є універсальними: арт-терапія, психоаналіз, гештальттерапія (у спорті застосовується як ідеомоторне тренування), NLP-технології та спортивний коучінг (прогресивна психотехнологія досягнення успіху та розвитку системи цілепокладання). Враховуючи колосально розвинуті вольові якості професійних спортсменів, їх величезну цілеспрямованість, безкомпромісність, готовність до дії та дисциплінованість, застосування цих методів відбувається скоріше та ефективніше, ніж при роботі з людьми, що не займаються спортом.

Специфіка психології спортсмена полягає в наявності у нього винятково високого рівня мотивації, що дозволяє піддавати себе багаторічним щоденним фізичним і психічним навантаженням з метою досягнення перемоги на змаганнях. Завдяки такій психічній особливості спортсмена спортивна діяльність дозволяє найкращим чином відстежувати динаміку людських можливостей. Високий рівень мотивації виникає під впливом ряду чинників, до яких відносяться: зіставлення власних результатів із досягненнями інших спортсменів, потреба у самоствердженні та забезпеченні успішних життєвих перспектив, можливість реалізації своїх здібностей.

Особлива увага повинна приділятися питанням мотивації спортсменів, причому не тільки в період їх участі у змаганнях, але й по ходу тренувань. Для початку спортивного тренування потрібно мати досить високий рівень мотивації, що спонукає спортсмена переступити бар'єр комфорту і почати переживати всі відчуття, що виникають при крайніх ступенях стомлення і напруги.

Динаміка психічних станів у спортивній діяльності має характерні особливості прояву і дозволяє визначити декілька основних типів ситуацій, у яких використовується метод саморегуляції: корекція стану втоми, зняття надмірної психічної напруги, подолання стану фрустрації. Існує широкий спектр методик, що дозволяє успішно застосовувати засоби психологічного впливу у спорті в перерахованих вище ситуаціях, що включають в себе як втручання ззовні (гетерорегуляцію), так і саморегуляцію.

До методів корекції втоми можуть бути віднесені: зміна діяльності, суворе дотримання режиму навантажень і відпочинку навіювання та самонавіювання сну та сноподібних станів, навчання спортсменів раціональним прийомам відпочинку при короткочасних паузах, передбачених регламентом змагань, а також спеціальні аудіо та відеозаписи картин природи.

Важливим напрямком психологічної корекції слід вважати управління передстартовим станом спортсмена. Іноді спортсмену складно впоратися з емоціями, особливо коли висока ціна помилки і дуже важливо перемогти. Тому завданням спортивного психолога є допомога спортсменові знайти свій, ефективний і правильний спосіб психологічної підготовки до важливих і відповідальних стартів.

Зняття надмірної психічної напруги у спортсмена поєднується зі стратегією десенсибілізації, тобто зниженням чутливості, яка викликала неадекватну психічну напругу, а також з усуненням об'єктивних причин стресового стану. До числа явних проявів надмірної психічної напруги відноситься "передстартова лихоманка", яка може бути викликана непосильним завданням, поставленим перед спортсменом або командою, переоцінкою власних сил і можливостей, нервозністю іншого спортсмена або команди і т.п. Засоби, які використовуються для зняття передстартової надмірної психічної напруги, носять передусім заспокійливий характер.

З точки зору психологічного впливу на спортсмена існують дві принципово різні ситуації, в яких необхідно зняття надмірної психічної напруги: ситуація перед стартом та виникнення надлишкового хвилювання по ходу змагання. У першому випадку спортсмен може розраховувати на допомогу ззовні, а в другому він повинен покладатися на власні можливості.

Крайня байдужість, "передстартова апатія" після надмірного збудження зустрічається рідко, хоча і не виключена повністю. При виникненні надмірної психічної напруги в процесі змагання основне місце відводиться засобам саморегуляції; ефект саморегуляції залежить від володіння арсеналом її прийомів, адаптованих до умов змагань у конкретному виді спорту.

Крім цього слід враховувати особливості формування і прояву самооцінки у спортсменів високого рівня майстерності, в яких вона зазвичай завищена. Корекцію самооцінки у спорті здійснюють за допомогою тренінгу асертивності.

Серйозною проблемою, яку повинен вирішувати психолог у спорті, є подолання стану фрустрації – психічного стану, що викликається несподіваним виникненням перешкод на шляху до наміченої мети, переживанням невдачі. Для цих цілей використовується аутогенне тренування та регуляція емоційного стану.

Особливе місце в регуляції психічних станів спортсменів займають засоби саморегуляції, за допомогою яких можна управляти процесами, які в звичайних умовах регуляції не піддаються (обмін речовин, робота серця, температура тіла). Найчастіше у спорті використовуються чотири різновиди психічної саморегуляції: аутогенне, психорегулююче, психом'язове та ідеомоторне тренування.

Гарні результати при підготовці до змагань дозволяє отримати методика медитації, яка прийшла до нас з релігійних обрядів країн Сходу. Різновидом медитації, де використовуються візуалізовані розслаблюючі образи, є релаксуюча уява. Сприятливі ефекти зазвичай викликаються уявленнями тепла, відчуття легкості, плавучості, польоту в потоці теплого вітру або ж занурення в м'яку хмару під зігріваючим сонцем.

Аутогенне релаксуюче тренування є формою самогіпнозу, виконуваною для вироблення специфічних відчуттів, що асоціюються з розслабленням. При цьому викликаються відчуття тепла і тяжкості. Модифікацією аутогенної релаксуючої методики є прогресивна м'язова релаксація. В її основі використовується описана вище послідовність дій, але з включенням сильно-

го ізометричного м'язового скорочення, утримання його протягом декількох секунд і подальшого повільного розслаблення м'язів в період повторюваних фаз з навіюванням відчуття тяжкості і тепла. Після того, як спортсмен оволодіє цією методикою, він може почати застосовувати її і перед спортивними змаганнями.

Якщо під час змагань спортсмен відчуває скутість, то він може використувати як засіб для розслаблення дихальні практики. Глибоке дихання може бути ефективним засобом зняття стресу. Спортсмен повинен спробувати зробити по можливості глибокий вдих, затримати його на кілька секунд, потім повільно видихнути і проаналізувати, чи виникло у нього після цього хоч невелике відчуття розслабленості. Дуже важливо, щоб вправи для релаксації виконувалися повільно з глибоким вдихом і тривалим видихом. Ця вправа здійснюється переважно перед фізичним навантаженням, але вона може також застосовуватися для розслаблення і концентрації під час тренувальних навантажень і змагань.

Ще однією проблемою, яку необхідно вирішити психологу у спорті, є переживання спортсменом програшу або невдалого виступу. В даному випадку важливим фактором буде наявність у спортсмена розвинутих вольових якостей та здатності до саморегуляції емоційного стану.

Також в спортивній практиці активно використовується низка специфічних психотерапевтичних методів: прийоми «прямої і непрямой деактуалізації суперника», «зняття заборони на помилку і заохочення силової боротьби» та інші.

Розгляд основних напрямів психологічної підтримки спортсменів вказує на те, що підбір методів доцільно здійснювати з урахуванням віку, статі, психологічних та психофізіологічних особливостей спортсмена та характеру його рухової активності, що є передумовою для індивідуалізації процесу психологічної підготовки.

Запропонований комплекс психологічних методів дозволяє оптимізувати індивідуальний стиль керівництва тренера, формувати вміння і навички ефективної комунікації, засвоювати інноваційні методи і техніки психологічного впливу на спортсменів вищої кваліфікації.

Висновки. За результатами проведеного дослідження використання комплексу сучасних психологічних методів у підготовці спортсмена-професіонала надає позитивного впливу на динаміку параметрів соціальної адаптованості, мотиваційно-ціннісної структури особистості, психічного і психофізіологічного стану, а також підвищення мобілізаційних показників нервової системи. Дослідження доводить професійну ефективність і доцільність взаємовигідного співробітництва спортивних команд і фахівців з психотерапії.

Враховуючи вищенаведене, можна зауважити, що у використанні методів і технологій сучасної нової психотерапії вбачається великий потенціал як для розвитку психології спорту, так і для практичної діяльності психологів спорту і тренерів, які виводять спортсменів до вершин спортивних досягнень.

Перспективи подальших досліджень будуть спрямовані на пошук нових підходів до вирішення проблеми психокорекції у спорті вищих досяг-

нень з метою удосконалення системи психологічного супроводу українських спортсменів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горбунов Г. Д. Психопедагогика спорта / Г.Д. Горбунов. – М. : Советский спорт, 2006. – 294 с.
2. Ильин Е. П. Психология спорта / Е. П. Ильин. – СПб. : Питер, 2010. – 352 с.
3. Кабаченко Т. С. Методы психологического воздействия : учебное пособие / Т.С. Кабаченко. – М. : Педагогическое общество России, 2000. – 530 с.
4. Серова Л. К. Психология личности спортсмена / Л.К. Серова. – М. : Совет. спорт, 2007. – 116 с.
5. Сопов В. Ф. Теория и методика психологической подготовки в современном спорте. Методическое пособие / В.Ф. Сопов. – М. : Москомспорт, 2010. – 116 с.
6. Horn T. S. Advances in Sport Psychology / T. S. Horn. – 3rd Edition, Champaign, IL: Human Kinetics, 2008. – 512 p.
7. Johnson D. How psychology helps the athlete : Helping athletes with a wide range of issues, both on and off the field, to deal with the stresses of their game / D. Johnson // Tribune Business News. – McClatchy, 18 May 2008.

SPYSOK VYKORYSTANYH DZHEREL

1. Gorbunov G. D. Psihopedagogika sporta / G.D. Gorbunov. – M. : Sovetskij sport, 2006. – 294 p.
2. Il'in E. P. Psihologija sporta / E. P. Il'in. – SPb. : Piter, 2010. – 352 p.
3. Kabachenko T. S. Metody psihologicheskogo vozdejstvija : uchebnoe posobie / T. S. Kabachenko. – M. : Pedagogicheskoe obshhestvo Rossii, 2000. – 530 p.
4. Serova L. K. Psihologija lichnosti sportsmena / L. K. Serova. – M. : Sovet. sport, 2007. – 116 p.
5. Sopov V. F. Teorija i metodika psihologicheskoy podgotovki v sovremennom sporte. Metodicheskoe posobie / V. F. Sopov. – M. : Moskomspport, 2010. – 116 p.
6. Horn T. S. Advances in Sport Psychology / T. S. Horn. – 3rd Edition, Champaign, IL: Human Kinetics, 2008. – 512 p.
7. Johnson D. How psychology helps the athlete : Helping athletes with a wide range of issues, both on and off the field, to deal with the stresses of their game / D. Johnson // Tribune Business News. – McClatchy, 18 May 2008.

Vysochina N. L. THE ANALYSIS OF APPLICATION OF THE METHODS OF PSYCHOLOGICAL CORRECTION IN SPORT ACTIVITIES. The analysis of application of the methods of psychological correction in sport activities is presented. Modern methods and techniques of psychological preparation of athletes for competition are described. In modern time the state of Ukrainian psychology and particularly psychology of sports, shows, that space of psychotherapeutic knowledge now is forming, synthesis of psychotherapeutic technics appears, the most of which came to us from abroad, connecting with national cultural and scientific traditions. As a result from year to year the role of psychology in sportsmen activity regularly arises, because it is difficult to imagine the work of sports club without sports psychologist, and particularly the Ukrainian national team.

Often in sports, there are four types of psychic self-regulation: autogenous, psychoregulation, psycho-muscular and ideomotor training. Review the main areas of psychological support athletes indicates that the selection of methods appropriate to carry out with regard to age, gender, psychological and psycho-physiological characteristics of the athlete and the nature of its motor activity, which is a prerequisite for the individualization of the process of psychological preparation. The basic directions of psychological impact, depending on the specifics of the sport. The

complex psychological impact on athletes allowing for the psychological characteristics of the individual. Perspective directions of psychological support athletes in training and competitive activities to improve the effectiveness of its implementation. The study demonstrates professional efficiency and usefulness of mutually beneficial cooperation between sports teams and specialists in psychotherapy. The prospects of further research will be aimed at finding new approaches to solving the problem of psycho-correction in high performance sport with the aim of improving the system of types of psychological support of Ukrainian athletes.

Keywords: psychological correction, psychological characteristics of personality, sport activity.

Отримано: 25.09.2014

УДК 629.331-051:615.85+613.6

Гаража Марія Владимировна

ГОТОВНОСТЬ КАНДАДИТОВ В ВОДИТЕЛИ К УПРАВЛЕНИЮ АВТОМОБИЛЕМ

Гаража М. В. ГОТОВНІСТЬ КАНДИДАТІВ У ВОДІЇ ДО УПРАВЛІННЯ АВТОМОБІЛЕМ. У роботі проводиться аналіз готовності до водійської діяльності кандидатів у водії з врахуванням особливостей діяльності, вимог до особистісної, емоційної та пізнавальної сфер. Дослідження проведені в групі учнів автошколи, групою порівняння виступили водії-професіонали. Значущі відмінності між групами встановлені за показниками екстраверсії, практичності, концентрації та стійкості уваги, довготривалої пам'яті, урівноваженості нервових процесів. Лише 72% учнів автошколи мають необхідний рівень розвитку індивідуальних якостей, що впливають на успішне виконання водійської діяльності. У зв'язку з цим потрібне проведення психологічного контролю готовності кандидатів у водії до управління автомобілем на етапі навчання в автошколі.

Ключові слова: готовність до діяльності, кандидати у водії, водії-професіонали, психодіагностика, особистісна, емоційна, пізнавальна сфери.

Гаража М. В. ГОТОВНОСТЬ КАНДАДИТОВ В ВОДИТЕЛИ К УПРАВЛЕНИЮ АВТОМОБИЛЕМ. В работе проводится анализ готовности к водительской деятельности кандидатов в водители с учетом особенностей деятельности, требований к личностной, эмоциональной и познавательной сферам. Исследования проведены в группе учащихся автошколы, группой сравнения выступили водители-профессионалы. Значимые различия между группами установлены по показателям экстраверсии, практичности, концентрации и устойчивости внимания, долговременной памяти, уравновешенности нервных процессов. Лишь 72% учащихся автошколы обладают необходимым уровнем развития индивидуальных качеств, влияющих на успешное выполнение водительской деятельности. В связи с этим необходимо проведение психологического контроля готовности кандидатов в водители к управлению автомобилем на этапе обучения в автошколе.

Ключевые слова: готовность к деятельности, кандидаты в водители, водители-профессионалы, психодиагностика, личностная, эмоциональная, познавательная сферы.

Постановка проблемы. С момента появления и массового использования автомобильного транспорта существует проблема повышения безопасности дорожного движения, которая в современных условиях управления автомобилем приобретает различные формы и направления. Безопасность дорожного движения определяется надежностью функционирования системы